

Změny musejí zrát, říká o dopadech studentského hodnocení doc. Radek Chlup

Právě probíhá studentské hodnocení kurzů letního semestru 2016/2017. O dopadu výsledků hodnocení a důležitosti jejich návaznosti hovoří doc. Radek Chlup z Ústavu filosofie a religionistiky FF UK.

Kromě toho, že učíte na religionistice, působíte také jako koordinátor fakultních akreditací. Jak se na studentské hodnocení díváte z těchto dvou pozic, jak ho využíváte?

Na religionistice coby vedoucí oboru pravidelně studuji výsledky evaluací a beru je v potaz při dlouhodobém plánování výuky. Se svými kolegy se o evaluacích bavím a občas se společně snažíme hledat cesty, jak některé předměty zreformovat. Obzvláště důležité jsou pro mě evaluace u externích vyučujících a učících doktorandů: ty silně ovlivňují ochotu s daným pedagogem dále spolupracovat.

Ještě mnohem významnější jsou pro mě evaluace z celofakultního akreditačního hlediska. Kdykoli nějaký obor předkládá svou akreditaci k prvnímu projednání na Studijní komisi, necháváme si zpracovat analýzu evaluací za posledních 5 let. Zajímají nás velmi nízko hodnocené předměty (pod 60 %), přičemž ale zároveň sledujeme, zda se u nich situace z roku na rok vyvíjí: zda se hodnocení proměňuje, zda dochází k výměnám vyučujících, zda vyučující či vedoucí katedry reagují na výtky v komentářích nebo zda předmět vůbec ještě v novém návrh akreditace figuruje. Mohu s potěšením říct, že v nadpoloviční většině případů lze takto vysledovat snahu kateder s problematickými předměty něco dělat a jen relativně málokdy se setkáváme s předměty, které by měly dlouhodobě nízké

hodnocení, nedocházelo u nich k žádným změnám a i v novém návrhu akreditace by figurovaly stále v téže podobě. Pokud na takovéto předměty narazíme, na Studijní komisi o nich se zástupci oboru diskutujeme. Velmi často jsou to ale dnes už spíše samotní zástupci oborů, kteří na Studijní komisi aktivně na kritické připomínky v evaluacích upozorňují a rovnou vysvětlují, jakým způsobem se v nové akreditaci problém snaží řešit.

Doporučil byste studentům psát do hodnocení slovní komentáře? Proč?

Rozhodně. V případě evaluací předmětů se jedině z komentářů dá opravdu poznat, v čem přesně předmět funguje lépe a v čem hůře. Pouhé hodnocení předmětu a vyučujícího na škále předpřipravených odpovědí může maximálně sloužit k tomu, že nás upozorní na problémy, či naopak na pedagogické kvality vyučujících, ale není možné se z nich dozvědět nic konkrétního, co by např. umožnilo napravit nějaký problém. Netýká se to jen kvality výuky, ale i dalších bodů: pokud nám třeba student vyznačí, že předmět se překrývá s jinými předměty, ale v komentáři nám nenapíše s jakými, má pro nás takový údaj jen malou hodnotu.

Ještě mnohem důležitější jsou pro mne z akreditační perspektivy slovní odpovědi na tzv. oborové otázky, které do evaluací začleňujeme zhruba jednou za dva roky. V letech 2012/13 a 2014/15 jsme se takto ptali na silné a slabé stránky oborů, v tomto semestru jsme ve spolupráci se Studijní komisí připravili komplexní otázku na koncepci studijních plánů. Rozbory odpovědí na tyto obecnější otázky tvoří ve výše

zmíněné analýze evaluací asi nejvýraznější sekci. Pohledy studentů, které tímto způsobem získáváme, jsou pro nás velmi cenné a umožňují nám v debatách se zástupci oborů otevřít témata, o nichž by jinak nebylo vůbec možné mluvit. Chtěl bych proto na všechny studenty apelovat, aby tyto oborové otázky nepokládali za o nic méně důležité než hodnocení předmětů. Několikrát jsem bohužel zažil situaci, kdy jsme v osobních rozhovorech se studenty některých oborů získali podrobné informace o různých koncepčních problémech se studiem těchto oborů spojených, jenže v odpovědích na oborové otázky v evaluacích nikdo žádnou z těchto kritických připomínek neuvedl. Studijní komise tím pádem nemá možnost se daného tématu jakkoli dotknout. My prostě nemůžeme zástupcům oboru říct, že někomu z nás tuhle na chodbě nějaký student říkal... Můžeme se opírat pouze o informace, které se dají nějak vykázat. A evaluace jsou v tomto ohledu jedinečným zdrojem, který nelze nahradit ničím jiným.

Proč si myslíte, že studenti v evaluacích o problémech někdy nechtějí otevřeně hovořit?

Podle mě tu možná hlavní roli hraje dojem, že je to zbytečné, protože se stejně nic nezmění. Někdy na tento názor narážíme i přímo v evaluacích: „Tohle všechno už jsem tu říkal před dvěma lety, ale stejně s tím nikdo nic neudělal.“ Jenže některé věci se prostě nemohou projevit okamžitě. Studijní plány nelze měnit každý rok, změny musejí zrát. O reakreditaci se typicky žádá jednou za osm let, a teprve v tento okamžik se váha evaluačních připomínek naplno promítne. Některé změny vyžadují i personální obměnu, ale ani tu nelze provádět z roku na rok, je třeba respektovat platnost pracovních smluv. Když proto někdo v evaluacích pravidelně a poctivě reflektuje, co na oboru funguje lépe a co hůře, zúročí se to často až po letech. Dotyčný student už se o tom možná ani nedozví, ale vytváří tím lepší prostor pro studenty budoucí.

Dočkají se pravidelného hodnocení přes dotazníky také doktorandi?

V tomto semestru mohou doktorandi poprvé hodnotit předměty s přímou výukou. Ale takových samozřejmě v doktorském studiu mnoho není: většinou jde pouze o Doktorandský seminář, popř. o pregraduální předměty, na něž někteří doktorandi také chodí. Většina doktorského studia je ale individuální, a hodnocení je tu proto složitější. Zatím jsme se o ně pokusili jen jednou v roce 2014, kdy jsme všem stávajícím studentům a všem absolventům i zanechavším od roku 2011 položili řadu otázek k různým koncepčním oblastem doktorského studia, na něž odpovídali výhradně slovně. Evaluací se celkem zúčastnilo 499 respondentů (z toho 70 % studentů, 24 % absolventů a 6 % zanechavších) – což celkově pokládám za velký úspěch. Následně jsme provedli analýzu všech odpovědí, kterou jsme zveřejnili. A co je hlavní, tyto odpovědi se staly jedním z důležitých podkladů pro následně provedenou reformu doktorského studia a stanovení parametrů pro všechny budoucí doktorské akreditace.

Doktorské evaluace pochopitelně nemůžeme pravidelně provádět v tomto velkém měřítku, nicméně rádi bychom minimálně jednou za dva až tři roky dělali alespoň menší evaluace, v nichž bychom pokaždé mapovali a vyhodnocovali nějaké jiné aspekty doktorského studia. Zároveň pro nás bude důležité pravidelné hodnocení Doktorandských seminářů, které je možné už v tomto semestru. Doktorandské semináře jsou v našich očích páteří studia a pokládáme za důležité se jejich kvalitě věnovat. A jelikož se ve srovnání s pregraduálním studiem bavíme jen o velmi malém počtu předmětů, dovedu si představit mnohem subtilnější práci s výsledky, např. sdílení pozitivních i negativních zkušeností napříč obory s cílem poskytnout příklady dobré praxe.

**Anonymní studentské hodnocení kurzů
je možné odeslat do 17. června 2017
pomocí elektronické aplikace.**